

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 18.1.2018
COM(2018) 34 final

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ

v souladu s článkem 395 směrnice Rady 2006/112/ES

1. SOUVISLOSTI

Podle článku 395 směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty (dále jen „směrnice o DPH“) může Rada na návrh Komise jednomyslně povolit kterémukoli členskému státu, aby zavedl zvláštní opatření odchylovající se od této směrnice, jejichž cílem je zjednodušit postup výběru DPH nebo zabránit určitým druhům daňových úniků nebo vyhýbání se daňovým povinnostem. Jelikož tento postup stanoví v souladu s ustálenou judikaturou Soudního dvora Evropské unie odchylky od všeobecných zásad pro DPH, měly by takové odchylky být přiměřené a mít omezený rozsah.

Dopisem zaevidovaným Komisí dne 8. srpna požádalo Lotyšsko o povolení použít opatření odchylovající se od článku 193 směrnice o DPH. Komise o žádosti Lotyšska uvědomila ostatní členské státy dopisem ze dne 3. listopadu 2017 (Portugalsko dopisem ze dne 6. listopadu 2017) v souladu s čl. 395 odst. 2 směrnice o DPH. Dopisem ze dne 7. listopadu 2017 uvědomila Komise Lotyšsko, že již má k dispozici všechny údaje, které jsou podle jejího názoru k posouzení žádosti potřebné.

Obecným pravidlem je, že DPH je podle článku 193 směrnice o DPH povinna odvést správci daně osoba povinná k dani dodávající zboží. Účelem výjimky, kterou požaduje Lotyšsko, je uložit uvedenou povinnost osobě povinné k dani, které je zboží dodáváno (takzvaný mechanismus přenesení daňové povinnosti), v případě určitého zboží, zejména pokud jde o zboží pro stavebnictví. Cílem požadované odchylky je boj proti podvodům.

2. PŘENESENÍ DAŇOVÉ POVINNOSTI

Osobou povinnou odvést DPH je podle článku 193 směrnice o DPH osoba povinná k dani uskutečňující dodání zboží nebo poskytnutí služby. Účelem mechanismu přenesení daňové povinnosti je přesunout uvedenou povinnost na osobu povinnou k dani, které je zboží dodáno nebo jíž jsou služby poskytnuty.

Podvod s chybějícím obchodníkem (tzv. „missing trader“) se vyskytuje, když obchodníci prodávají zboží nebo poskytují služby, od svých zákazníků vyberou DPH a následně zmizí, aniž by DPH vybranou od svých zákazníků odvedli správcům daně. V nejkřiklavějších případech tohoto daňového úniku se prostřednictvím „kolotočového“ schématu (zahrnujícího obchodování se zbožím nebo službami mezi členskými státy) stejné zboží dodá nebo stejné služby poskytnou několikrát, aniž by byla DPH správcům daně odvedena, zároveň však zákazník odečte DPH, jež svému dodavateli zaplatil. Domácí mechanismus přenesení daňové povinnosti tím, že se v těchto případech jako osoba povinná odvést DPH určí osoba, které je zboží dodáno nebo jíž jsou služby poskytnuty, byl zaveden proto, aby se této formy daňového úniku nebylo možné dopouštět.

3. ŽÁDOST

Lotyšsko v souladu s článkem 395 směrnice o DPH požaduje, aby Rada na návrh Komise povolila Lotyšsku uplatnit zvláštní opatření odchylovající se od článku 193 směrnice o DPH, pokud jde o použití mechanismu přenesení daňové povinnosti v souvislosti s domácími dodávkami stavebních produktů.

Vzhledem k tomu, že se tento podvod vyskytoval, zavedlo Lotyšsko mechanismus přenesení daňové povinnosti v odvětví stavebních služeb podle čl. 199 odst. 1 písm.

a) směrnice o DPH, což podle Lotyšska v odvětví stavebních služeb podvody v souvislosti s DPH snížilo. Lotyšsko však tvrdí, že po zavedení mechanismu přenesení daňové povinnosti v odvětví stavebních služeb byl zaznamenán nárůst vracení DPH daňovým poplatníkům a že jej lze částečně vysvětlit nárůstem podvodů při dodávání zboží pro stavebnictví. Podle Lotyšska se lze důvodně domnívat, že část registrovaných plátců DPH ve stavebnictví jedná se zlým úmyslem a že nezveřejňuje skutečné objemy zboží používané při poskytování stavebních služeb.

Podle informací předložených Lotyšskem používají podobně jako v jiných odvětvích daňoví poplatníci v odvětví stavebnictví stejné metody daňových úniků, konkrétně: a) daň na vstupu je neprávem zvýšena, b) dodavatelé zboží pro stavebnictví jsou pochybné společnosti (chybějící obchodník, tzv. „missing trader“), jež znemožňují určit původ produktů, c) produkty se získávají od „nárazníkové společnosti“ a přiznává se daň na vstupu.

Lotyšsko rovněž tvrdí, že odvětví stavebnictví má nejvyšší podíl šedé ekonomiky, protože nenahlašuje příjmy podniků, a kvůli „výplatám v obálce“.

Lotyšsko by určením osoby, které je zboží dodáno nebo již jsou služby poskytnuty, jako osoby povinné odvést DPH, chtělo bojovat s výše uvedenými podvody, jež se vyskytují v odvětví stavebních produktů. V žádosti je uvedeno a dopisem zaslaným Komisi dne 12. října 2017 potvrzeno, že Lotyšsko zamýšlí uplatňovat mechanismus přenesení daňové povinnosti na dodávky tohoto zboží od 1. ledna 2018.

4. STANOVISKO KOMISE

Žádosti, které Komise obdrží v souladu s článkem 395, se přezkoumávají s cílem ujistit se o tom, zda byly splněny základní podmínky pro udělení povolení, tj. zda navrhované konkrétní opatření zjednodušuje postupy pro osoby povinné k dani a/nebo daňovou správu nebo zda návrh zabraňuje určitým druhům daňových úniků nebo vyhýbání se daňovým povinnostem. Komise v této souvislosti vždy jednala restriktivně a obezřetně, aby zajistila, že odchylky nenarušují fungování všeobecného systému DPH, mají omezenou působnost a jsou nezbytné a přiměřené.

Veškeré odchylky od systému dělených plateb proto představují pouze krajní řešení a mimořádné opatření a musí poskytovat záruky, pokud jde o nezbytnost a výjimečnou povahu udělené odchylky.

V této souvislosti je třeba připomenout, že politikou Komise vždy bylo zvažovat odchylky v souvislosti s mechanismem přenesení daňové povinnosti pouze v případě, kdy zároveň dotčené zboží nemůže dosáhnout konečné spotřeby, slabý daňový poplatník je nahrazen poplatníkem spolehlivějším a neexistuje riziko přesunu podvodného jednání na maloobchodní úroveň nebo do jiných členských států, které tento mechanismus nepoužívají.

Zprv je třeba uvést, že dotčené produkty mohou být určeny pro soukromou spotřebu, což s sebou nese riziko, že podvod se přesune v dodavatelském řetězci dále, a mohlo by tedy být ještě složitější ho kontrolovat. Přenesení celé povinnosti odvést DPH na poslední článek řetězce by proto zvyšovalo rizika. Hrozí také přesunutí podvodů do jiných členských států.

Kromě toho odchylka není v žádném případě dlouhodobým řešením ani nenahrazuje přiměřená kontrolní opatření odvětví a osob povinných k dani. Ačkoli Lotyšsko ve své žádosti uvedlo, že v současnosti existuje komplexní škála kontrolních opatření

na odhalování podvodů s DPH, neprokázalo, proč taková kontrolní opatření nejsou dostatečná pro boj proti podvodům v odvětví stavebních produktů. Lotyšsko zároveň neuvedlo, jaká konkrétní opatření jsou nebo budou přijata na boj proti podvodům v odvětví stavebních produktů.

Na základě informací poskytnutých Lotyšskem se v odvětví stavebních produktů vyskytují různé formy podvodů. Domácí mechanismus přenesení daňové povinnosti byl sice shledán účinným v boji proti podvodům s chybějícím obchodníkem, ale nezdá se být vhodným nástrojem k boji proti jiným formám podvodu, jako je například nenahlášení nakoupených produktů. Požadované opatření by proto nebylo optimálním řešením podvodů v odvětví stavebních produktů.

Komise ostatně zamítla několik žádostí o výjimku v souvislosti s uplatňováním mechanismu přenesení daňové povinnosti, jež se zakládaly na výše uvedených prvcích. V této souvislosti se odkazuje na sdělení Komise týkající se odvětví chovu prasat a krmiv pro zvířata (COM(2013) 148 ze dne 19. března 2013 – jako odpověď na žádost Maďarska), odvětví cukru (COM(2014) 229 ze dne 22. dubna 2014 – jako odpověď na žádost Maďarska), drahokamů (COM(2014) 623 ze dne 10. října 2014 – žádost Estonska), odvětví masa (COM(2017) 24 final ze dne 19. ledna 2017 – žádost Slovenska).

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem Komise dospěla k závěru, že výjimka umožňující zavedení mechanismu přenesení daňové povinnosti, jež se má zavést v odvětví stavebních produktů, by mohla mít, pokud jde o podvody, opačný účinek jak na maloobchodní úrovni, tak na ostatní členské státy. Požadované opatření by tedy nebylo optimálním opatřením, jež by mohlo vyřešit celou složitou situaci s podvody v tomto odvětví.

Řešení je třeba hledat na širší úrovni, včetně vhodných kontrolních opatření. Komise nadále zůstává Lotyšsku k dispozici pro poskytnutí pomoci nezbytné pro boj proti podvodům s DPH.

5. ZÁVĚR

Na základě výše uvedených skutečností vznáší Komise proti žádosti Lotyšska námitku.